

NOTAT

16. juni 2010

Årlig status for industrisamarbejde med udenlandske leverandører til forsvaret 2009

1. Resumé

I 2009 er der indgået nye industrisamarbejdsaftaler for 160 mio. kr., mens der samlet er gennemført (afviklet) industrisamarbejde for 1,2 mia. kr. Ved udgangen af 2009 var de udenlandske leverandørers samlede industrisamarbejdsforpligtelser 2,9 mia. kr., hvilket er det laveste i en årrække. Forpligtelsen er faldet fra godt 6 mia. kr. i 2006.

Korrigeres de udenlandske leverandørers samlede samarbejdsforpligtelser i forhold til de forhåndsgodkendte industrisamarbejder (godkendte, men endnu ikke gennemførte projekter), var det ikke-disponerede udestående i alt knap 2 mia. kr. ved udgangen af 2009.

2. Baggrund

Når udenlandske leverandører indgår kontrakt med forsvaret om levering af forsvarsmateriel, skal den udenlandske leverandør indgå en industrisamarbejdsaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen (EBST). I aftalen forpligter leverandøren sig til at etablere et samarbejde med eller lægge forsvarsrelaterede ordrer hos danske virksomheder for en værdi, der svarer til kontrakten med forsvaret. Industrisamarbejdet skal gennemføres inden for en nærmere bestemt årrække dog maksimalt 10 år. Tilsvarende krav stilles i andre lande.

Formålet med industrisamarbejdsreglerne er at styrke danske forsvarsrelaterede virksomheders teknologiske niveau, markedsadgang og samarbejde med udenlandske leverandører af forsvarsmateriel. Industrisamarbejdsordningen skal derudover kompensere dansk forsvarsindustri for eksportbarrierer i form af lignende industrisamarbejdsordninger på eksportmarkederne og udbuds begrænsninger i en lang række lande, hvor forsvarsmateriel typisk kun anskaffes hos nationale industrier.

Reglerne for industrisamarbejde har hjemmel i erhvervsfremmeloven (lov nr. 602 af den 24. juni 2005) og er beskrevet i bekendtgørelse (nr. 992 af den 4. oktober 2006) og cirkulære om industrisamarbejde ved køb af for-

svarsmateriel (nr. 75 af den 4. oktober 2006) samt administrativt udstedte retningslinjer af den 1. februar 2008.

Reglerne og oplysninger om udenlandske leverandører og udestående beløb mv. findes på EBST's hjemmeside.

3. Reglerne for indgåelse af industrisamarbejdsaftaler

De danske industrisamarbejdsregler pålægger udenlandske leverandører af forsvarsmateriel at placere ordrer hos eller gennemføre andet industrisamarbejde med danske virksomheder for en værdi svarende til 100 pct. af kontraktsummen med forsvaret. Undtaget fra kravet om industrisamarbejde er ordrer placeret i Danmark, anskaffelse af brugt eller civilt materiel, dokumentation, tjenesteydelser og uddannelse i forbindelse med anskaffelsesprojekter samt bygge- og anlægsarbejder.

Industrisamarbejdsaftaler skal indgås senest 30 dage før indgåelse af kontrakten mellem forsvaret og den udenlandske leverandør.

4. Status for indgåelse af industrisamarbejdsaftaler og gennemført industrisamarbejde

EBST har i 2009 indgået industrisamarbejdsaftaler med udenlandske leverandører for et samlet beløb på i alt 160 mio. kr. Til sammenligning blev der i 2008 indgået industrisamarbejdsaftaler for 879 mio. kr.¹, mens der i 2007 blev indgået aftaler for 347 mio. kr. Den beskedne tilgang af nye aftaler har medført, at antallet af aktive industrisamarbejdsaftaler er faldet fra 33 aftaler i 2008 til 25 aftaler pr. 31. december 2009.

På baggrund af de årlige indkomne indrapporteringer fra de udenlandske virksomheder har EBST opgjort, at der i 2009 er gennemført industrisamarbejde for ca. 1,2 mia. kr. Dette er det laveste niveau i perioden 2000-2009.

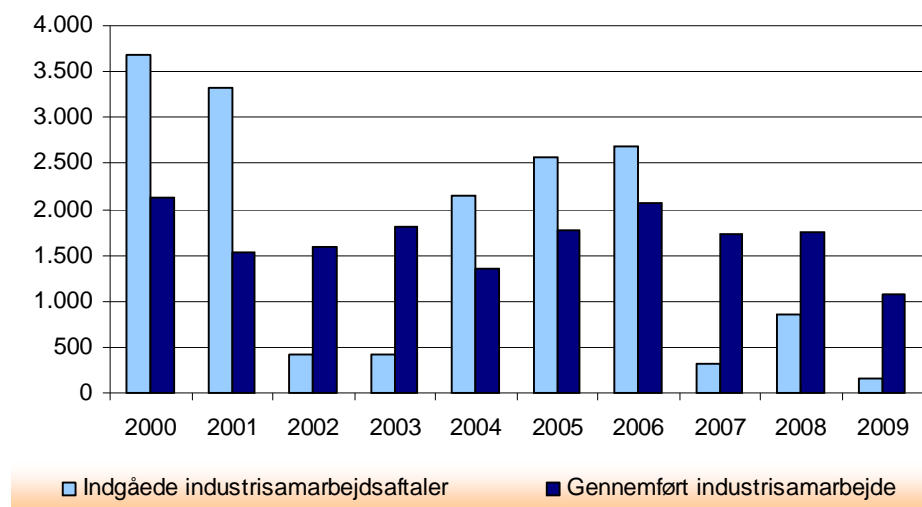
Det lave niveau i 2009 kan bl.a. henføres til, at de udenlandske leverandørers industrisamarbejdsforpligtelser og dermed deres incitament til at samarbejde med danske virksomheder, har været faldende i 2007 og 2008 (jf. figur 1).

Figur 1 nedenfor viser værdien af de indgåede industrisamarbejdsaftaler i perioden 2000-2009 samt værdien af ordrer og andet industrisamarbejde, der er registreret i de pågældende år.

---

¹ Data for 2008 er opskrevet i forhold til tidligere årsrapporter. Dette skyldes, at beløbene kan ændre sig, hvis styrelsen efterfølgende bliver gjort bekendt med, at udenlandske leverandører har haft salg til forsvaret i det respektive år.

Figur 1: Gennemført industrisamarbejde og indgåede industrisamarbejdsaftaler, 2000-2009 (mio. kr., faste priser (2009))

Note: Data for gennemført industrisamarbejde indeholder både afvikling på eksisterende forpligtelser og opsparing på bankingaftaler.

På basis af faldet i antallet og værdien af industrisamarbejdsaftaler har der i en periode været ført drøftelser mellem Økonomi- og Erhvervsministeriet og Forsvarsministeriet omkring administrationen af reglerne for industrisamarbejde. Disse drøftelser er nu afsluttet med enighed om fortolkning af regelsættet. Aftalen er oversendt den 25. juni 2010 til Folketingets Erhvervsudvalg og Forsvarsudvalg.

Status for afvikling gennem almindelige købsordrer

De udenlandske leverandører afvikler overvejende deres forpligtelser i Danmark via almindelige købsordrer placeret hos danske virksomheder. I 2009 blev der gennemført industrisamarbejde for ca. 880 mio. kr. som almindelige købsordrer.

Status for afvikling gennem faktorprojekter

En del af den udestående forpligtelse afvikles som samarbejdsprojekter mellem udenlandske leverandører og danske virksomheder. Disse projekter kaldes også faktorprojekter, da der indgår afskrivning i form af faktorer større end en – dvs. at den udenlandske leverandørs omkostninger ved at gennemføre industrisamarbejde får lov til at tælle mere end én gang. Der gives faktorer i projekter, hvor den udenlandske leverandør medvirker til teknologiudvikling, uddannelse, markedsføringsassistance, finansiel bistand eller lignende, som giver danske virksomheder øget konkurrenceevne og betydelige muligheder for vækst og jobskabelse. Størrelsen af faktoren bestemmes i forhold til værdien af projektet for den danske virksomhed. I 2009 blev der gennemført industrisamarbejde for 270 mio. kr. som faktorprojekter.

Status for særlige incitament

I 2006 blev retningslinierne for industrisamarbejde justeret efter et såkaldt 'gulerod-og-stok'-princip. Princippet gælder for større

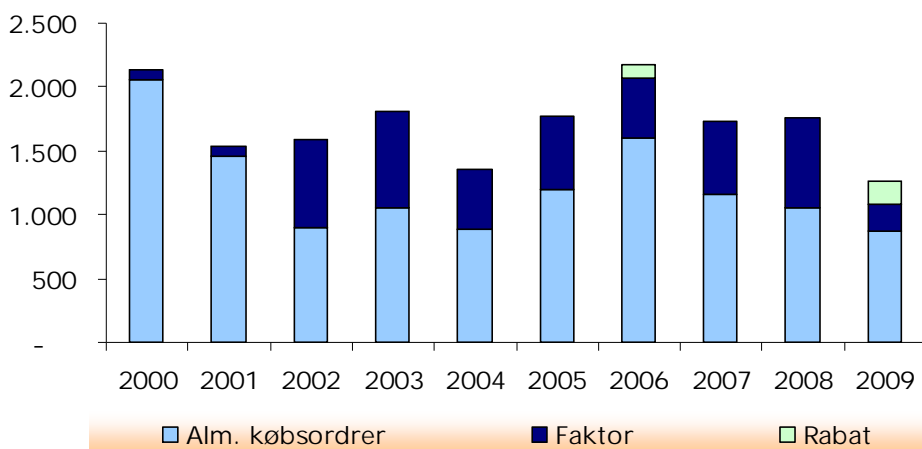
industrisamarbejdsaftaler (>100 mio. kr.). Ændringerne skulle understøtte, at de udenlandske leverandører kommer hurtigt i gang med at afvikle deres forpligtelse.

'Guleroden' består i, at en udenlandsk leverandør har mulighed for at opnå en rabat på sin forpligtelse, hvis den pågældende afvikler mere end 30 pct. af sin forpligtelse inden for de første 4 år af industrisamarbejdsaftalen. Rabatten består i en reduktion af forpligtelsen svarende til omfanget af industrisamarbejde udover de 30 pct. Rabatten kan kun opnås ved direkte modkøb. Hvis en leverandør således har anskaffet forsvarsrelaterede produkter hos danske virksomheder svarende til 50 pct. af forpligtelsen inden for fire år, reduceres den samlede forpligtelse til 80 pct., da der fratrækkes de 20 pct., der er overopfyldt.

Muligheden for rabat er blevet brugt af en enkelt leverandør i 2006, mens flere leverandører i 2009 med succes har udnyttet muligheden for at opnå en rabat ved at komme i gang med at afvikle hurtigt. I 2006 blev der givet rabat på i 101 mio. kr., og i 2009 blev der givet rabat på i alt 185 mio. kr. Rabatten er ikke kommet til anvendelse i 2007 og 2008.

'Stokken' består i, at en udenlandsk leverandør, som efter fire år har gennemført forskellige former for industrisamarbejde med danske virksomheder for mindre end 30 pct., skal betale det manglende beløb op til 30 pct. til Erhvervs- og Byggestyrelsen. Der skal stilles en bankgaranti som sikkerhed for betalingen tre år efter kontraktindgåelsen med Forsvaret. 'Stokken' har virket hensigtsmæssigt, da endnu ingen leverandører har stået i en situation, hvor bankgarantien har skullet tages i brug.

Figur 2: Gennemført industrisamarbejde fordelt på almindelige købsordrer og faktorprojekter samt tildeling af rabatter, 2000-2009 (mio. kr., faste priser (2009))

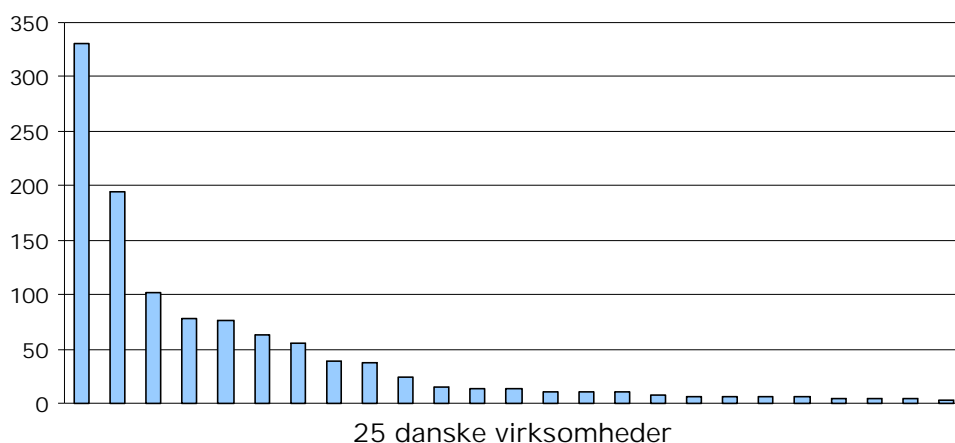

Afvikling hos 117 danske virksomheder

Der blev i 2009 afviklet industrisamarbejde hos 117 danske virksomheder. De 25 virksomheder, hvor de udenlandske leverandører har afviklet mest, tegner sig for 97 pct. af afviklingen, mens 68 pct. er koncentreret

hos fem virksomheder. I 2008 blev der afviklet hos 123 danske leverandører. Spredningen mellem virksomhederne følger det samme billede som i de foregående år.

Figur 3: Afviklingen hos de 25 danske virksomheder, hvor der er gennemført mest industrisamarbejde i 2009 (mio. kr.)

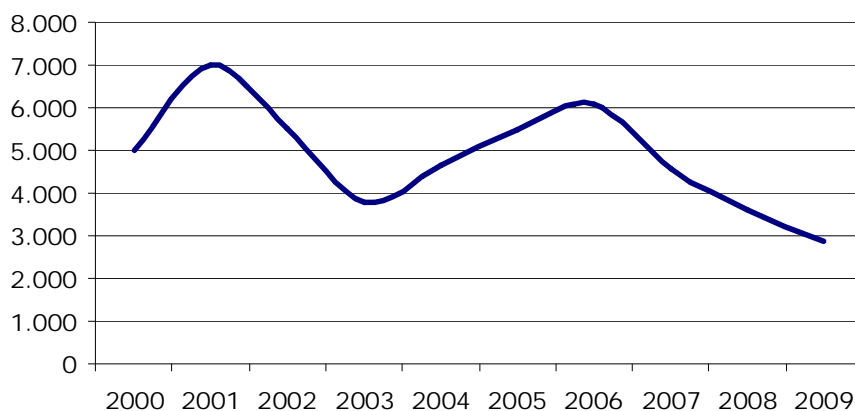

5. Status for udenlandske leverandørers samlede industrisamarbejdsforpligtelse i Danmark

Afviklingen af industrisamarbejdsaftaler mellem EBST og de udenlandske leverandører forløber tilfredsstillende. Afviklingen overvåges nøje for at sikre, at de udenlandske leverandører lægger ordrer i Danmark i henhold til deres forpligtelse.

Den samlede udestående industrisamarbejdsforpligtelse har siden 2000 bevæget sig fra 7 mia. kr. til 2,9 ved udgangen af 2009, jf. figur 4. Specielt kan bemærkes, at den samlede forpligtelse er faldet fra godt 6 mia. kr. i 2006 til 2,9 mia. kr. i 2009 målt i faste priser (2009).

Figur 4: Udviklingen i den samlede udestående industrisamarbejdsforpligtelse, 2000-2009 (mio. kr., faste priser (2009))

Note: For at øge konsistensen af data er udeståendet opgjort efter en ny metode i forhold til tidligere statusrapporter. Opgørelsesmetoden er muliggjort af et nyt datasystem.

En del af det udestående beløb er reserveret til forskellige igangværende samarbejdsprojekter mellem danske virksomheder og udenlandske leverandører (typisk faktorprojekter), som EBST har forhåndsgodkendt. De forhåndsgodkendte beløb afskrives i takt med, at projekterne gennemføres.

Det aktuelle reserverede forhåndsgodkendte beløb (godkendte, men endnu ikke gennemførte projekter) udgjorde pr. 31. december 2009 lidt over 900 mio. kr. Det betyder, at det reelle udestående er under 2 mia. kr., hvis alle forhåndsgodkendte projekter gennemføres.²

6. Status for indgåelse af bankingaftaler

Reduktionen i den samlede udestående industrisamarbejdsforpligtelse betyder, at en stigende andel af de udenlandske leverandører har opfyldt deres industrisamarbejdsforpligtelse i Danmark. Flere af de udenlandske leverandører har derudover overopfyldt deres industrisamarbejdsaftale, og derfor 'sparet op' på en bankingaftale. 'Opsparingen' modregnes, hvis den udenlandske leverandør senere sælger materiel eller tjenesteydelser til forsvaret. Bankingaftaler har maksimalt en løbetid på 5 år.

Beløbet på bankingaftaler er fordoblet mellem 2008 og 2009. EBST har pr. 31. december 2009 indgået bankingaftaler med i alt 16 udenlandske leverandører. Indeståendet på disse aftaler udgør 500 mio. kr. Til sammenligning udgjorde bankingaftaler pr. 31. december 2008 245 mio. kr. fordelt på 10 udenlandske leverandører. Det betyder, at nye industrisamarbejdsaftaler, der indgås i 2010, kan blive afviklet umiddelbart, hvis forsvaret vælger leverandører med bankingaftaler. I 2009 var dette tilfældet for to leverandører med bankingaftaler, der havde salg til forsvaret på i alt 62 mio. kr. Dette svarer til, at knap 40 pct. af alle nye aftaler i 2009 allerede var opfyldt af opsparing på bankingaftaler.

---

² Hertil skal bemærkes, at der på nuværende tidspunkt er forhåndsgodkendte projekter for yderligere 1,5 mia. kr. i 2010. Det reelle disponible beløb til nye samarbejder mellem udenlandske leverandører og danske virksomheder er derfor pt. ca. ½ mia. kr.